

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน สถานภาพในการดำรงตำแหน่ง และจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน และเพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 จำนวน 320 คน และหัวหน้างานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 320 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดหาทรัพยากร ด้านการจูงใจให้ปฏิบัติงาน ด้านการประสานงาน และด้านการประเมินผลงาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าวิกฤต (t -test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way-ANOVA) และการจัดอันดับสำหรับการวิเคราะห์แนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวัน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการประเมินผลงาน ด้านการจูงใจให้

ปฏิบัติงาน ด้านการจัดหาทรัพยากร ด้านการวางแผน และด้านการประสานงาน

1.1 ด้านการวางแผนงาน พบว่า ปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาการบริหารงาน 3 อันดับแรก คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานของโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนที่ผ่านมา ความเป็นไปได้ของวัตถุประสงค์ของการบริหารงานโครงการอาหารกลางวัน และการสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดทำแผนงาน/โครงการอาหารกลางวัน

1.2 ด้านการจัดหาทรัพยากร พบว่า ปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหา 3 อันดับแรก คือ ความเพียงพอของบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการปรุงอาหาร และการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน ตามลำดับ

1.3 ด้านการจูงใจให้ปฏิบัติงาน พบว่า ปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาการบริหารงาน 3 อันดับแรก คือ การเสริมความรู้ความเข้าใจในเรื่องโภชนาการให้บุคลากรทราบอยู่เสมอ การสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน และการส่งเสริมและให้กำลังใจในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.4 ด้านการประสานงาน พบว่า ปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาการบริหารงาน 3 อันดับแรก คือ ความสม่ำเสมอของการนิเทศ กำกับติดตามการปฏิบัติงานอาหารกลางวันของโรงเรียน การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และการประสานงานระหว่างบุคลากรแต่ละฝ่ายที่ร่วมกันรับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน

1.5 ด้านการประเมินผลงาน พบว่า ปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวัน อยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาการบริหารงาน 3 อันดับแรก คือ การประเมินมารยาทในการรับประทานอาหารกลางวัน การประเมินความสะอาดในการปรุงอาหารตามโครงการอาหารกลางวัน และการประเมินกระบวนการปรุงอาหารตามหลักโภชนาการ

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12

2.1 ปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามสถานภาพในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าโครงการอาหารกลางวันมีปัญหาการบริหารงาน ทั้งโดยรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนก

ตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ทั้งโดยรวมและทุกรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาการบริหารงานน้อยกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่

2.3 ปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวัน ของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า ทั้งโดยรวมและทุกรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 มีดังนี้

3.1 ด้านการวางแผน พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาลำดับแรกคือ วางแผนให้สอดคล้องกับทรัพยากรการบริหารงานที่มีอยู่ ได้แก่ กำลังคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรที่มีอยู่

3.2 ด้านการจัดหาทรัพยากร พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาลำดับแรกคือ ลดภารกิจด้านอื่น ๆ ของเจ้าหน้าที่และปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์

3.3 ด้านการจูงใจให้ปฏิบัติงาน พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาลำดับแรกคือ ให้การยกย่องและเชิดชูเกียรติแก่ผู้ปฏิบัติงาน โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

3.4 ด้านการประสานงาน พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาลำดับแรกคือ ส่งเสริมให้บุคลากรมีการทำงานเป็นทีมหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันอย่างต่อเนื่อง

3.5 ด้านการประเมินผลงาน พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาลำดับแรกคือ ส่งเสริมให้มีการประเมินผลงานอย่างต่อเนื่องคือ ก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินงาน สิ้นสุดโครงการ และประเมินผลประจำปี

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวัน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันนั้นเป็นแนวคิดที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้ และยังเป็นการช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนให้ได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่ดีขึ้น (เฉลิม บุญธรรมเจริญ, 2527, หน้า 19) ด้วยความสำคัญดังกล่าว โรงเรียนประถมศึกษาจึงได้ดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันเพื่อให้เด็กนักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ในราคาประหยัด สำหรับ

นักเรียนที่ขาดแคลนได้รับประทานอาหารกลางวันฟรี รวมทั้งเพื่อให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญ และสามารถนำหลักโภชนาการไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งเป็นการสนองตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มาอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตามยังมีข้อจำกัดในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันหลายประการ (กาญจนา วิโนทพรรษ์, 2538, หน้า 20) ทั้งในด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรในการดำเนินงาน โดยเฉพาะโรงเรียนที่อยู่ในเขตห่างไกลหรือในเขตชนบท มักจะประสบปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันมากกว่าโรงเรียนที่อยู่ในเขตเมือง เขตการศึกษา 12 มีสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่อยู่ในเขตพื้นที่ประกอบด้วย 2 ลักษณะได้แก่ จังหวัดที่อยู่ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก และนอกเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นเขตพื้นที่ที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน จึงส่งผลทำให้ปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญศรี ลักษณะงาม (2527) ที่ได้ศึกษาพบว่า การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการดำเนินงานที่สำคัญได้แก่ ความล่าช้าของงบประมาณ ครูขาดความรู้และประสบการณ์ บุคลากรที่รับผิดชอบไม่เพียงพอ สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ อีกทั้งผลการวิจัยของ บุญเลิศ เสนียังวงศ์ ณ อยุธยา (2527) ยังพบว่า โรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 1 มีปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รังนา รัตนวารี (2541) ที่ได้ศึกษาพบว่า โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตภาคตะวันออก มีปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวัน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12

2.1 ปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามสถานภาพในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าโครงการอาหารกลางวัน มีปัญหาการบริหารงาน ทั้งโดยรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ทั้งผู้บริหาร และหัวหน้าโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 12 ต่างเกี่ยวข้องกับการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันโดยตรง ซึ่งเป็นผู้ที่รับผิดชอบในการบริหารงานทั้งในส่วนของการวางแผนงาน การจัดหาทรัพยากร การจูงใจให้ปฏิบัติงาน การประสานงาน และการประเมินผลงาน ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา ทำให้ได้เห็นภาพของงานและปัญหาการบริหารงานโครงการในลักษณะเดียวกัน รวมทั้งบุคลากรในโรงเรียนทั้งหลายต่างให้ความสำคัญ เห็นคุณค่าและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสุขภาพอนามัย และพร้อมที่จะเรียนรู้อย่าง

เต็มศักยภาพ อีกทั้งการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันนี้เป็นการสนองแนวพระราชดำริของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีอีกด้วย ส่งผลให้การวิจัยครั้งนี้มีปัญหาไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ วิลาวัลย์ เฟื่องพานิช (2539) ที่ได้ศึกษาพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูหัวหน้าโครงการอาหารกลางวันประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการวิจัยของ จันทรา โสมรังสรรค์ (2530) ที่ได้ศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครูหัวหน้าโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 มีปัญหาการบริหารงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ทั้งโดยรวมและทุกรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีปัญหาการบริหารงานมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากขนาดของโรงเรียนเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับจำนวนนักเรียน บุคลากร และงบประมาณในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน แม้ว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็กจะมีจำนวนบุคลากรและงบประมาณที่น้อยกว่าโรงเรียนที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่ แต่ด้วยจำนวนนักเรียนที่น้อยกว่าจึงทำให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว ใช้บุคลากรและงบประมาณเพียงเล็กน้อยก็เพียงพอ ซึ่งส่งผลให้การบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 แตกต่างกันไปด้วย ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัครเดช ยมภักดี (2537) ที่ได้ศึกษาพบว่า การบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาที่โรงเรียนมีขนาดต่างกัน มีปัญหาการบริหารงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการวิจัยของกาญจนา วิโนทพรรษ์ (2539) ที่ได้ศึกษาพบว่า ขนาดของโรงเรียนเป็นตัวแปรปัจจัยหนึ่งที่ทำให้โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 มีผลการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวัน ของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า ทั้งโดยรวมและทุกรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียนนั้นเกี่ยวข้องกับสภาพภูมิศาสตร์ พื้นฐาน และลักษณะทางสังคมที่แตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดสระแก้ว ตราด นครนายก และจันทบุรี ที่อยู่ในพื้นที่แตกต่างกัน ทั้งในเขตเจริญ และเขตชนบทที่อยู่ห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวกเท่าที่ควร ส่วนโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา

ส่วนใหญ่มีลักษณะใกล้เคียงกัน การคมนาคมค่อนข้างสะดวกสบาย จากสภาพที่แตกต่างกันนี้ ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานตามภารกิจ และการบริหารงาน โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน แตกต่างกันไปด้วย ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กาญจนา วิโนทพรรษ์ (2539) ที่ได้ศึกษาพบว่า โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 ที่อยู่ในเขตที่ตั้งต่างกัน มีปัญหาการบริหารงานและผลการบริหารงาน โครงการอาหารกลางวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการวิจัยของ รังนา รัตนวารี (2541) ที่ได้ศึกษาพบว่า โรงเรียนที่อยู่ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก และนอกเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก มีปัญหาการบริหารงาน โครงการอาหารกลางวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะด้านงบประมาณ อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวัน

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงาน โครงการอาหารกลางวัน พบว่า การวางแผนงานให้สอดคล้องกับทรัพยากรการบริหารงาน ได้แก่ คน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรที่มีอยู่ การลดภารกิจด้านอื่น ๆ ของเจ้าหน้าที่และปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ให้การยกย่องและเชิดชูเกียรติแก่ผู้ปฏิบัติงาน โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมให้บุคลากรทำงานเป็นทีมหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน และการส่งเสริมให้มีการประเมินผลงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินงาน สิ้นสุดโครงการ และประเมินประจำปี ทั้งนี้เนื่องจาก เป็นแนวทางที่จะช่วยให้การแก้ไขปัญหาดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันได้ตรงประเด็น และการบริหารจัดการโครงการอาหารกลางวันสามารถดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิผลมากขึ้นอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงาน โครงการอาหารกลางวัน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 อันดับแรกคือ ด้านการประเมินผลงาน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินผลงาน และนำผลการประเมินนั้นไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการวางแผนงาน การจัดหาทรัพยากร การจูงใจให้ปฏิบัติงาน และการประสานงานอย่างเป็นระบบ

1.2 ด้านการวางแผนงาน พบว่า ปัญหาการบริหารงานอันดับแรกคือ การเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันที่ผ่านมา ดังนั้นสถานศึกษาควรได้ออกแบบการ

เก็บรวบรวมข้อมูล และออกแบบระบบการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ในการวางแผนงาน และปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

1.3 ด้านการจัดหาทรัพยากร พบว่า ปัญหาอันดับแรกคือ บุคลากรที่รับผิดชอบและปฏิบัติงานมีจำนวนไม่เพียงพอ ดังนั้นอาจใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมจากบุคลากร ชุมชน และผู้ปกครองเข้าร่วมสนับสนุนกิจกรรมหรือโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา

1.4 ด้านการจูงใจให้ปฏิบัติงาน พบว่า ปัญหาอันดับแรกคือ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องโภชนาการให้แก่บุคลากรอยู่เสมอ และการสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งการส่งเสริมและให้กำลังใจในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรได้จัดระบบพัฒนาบุคลากร และส่งเสริมขวัญกำลังใจให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.5 ด้านการประสานงาน พบว่า ปัญหาอันดับแรก คือ ความสม่ำเสมอของการนิเทศ กำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานอาหารกลางวันของโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรจัดระบบการนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีม มีการประสานงานให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.6 ด้านการประเมินผลงาน พบว่า ปัญหาอันดับแรกคือ การประเมินมารยาทในการรับประทานอาหารกลางวัน ความสะอาดในการปรุงอาหารและกระบวนการปรุงอาหาร ดังนั้นผู้บริหารและหัวหน้าโครงการอาหารกลางวันควรได้จัดระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม และพัฒนาการประเมินผลการดำเนินงาน โดยเฉพาะด้านกระบวนการปรุงอาหาร และความสะอาดในการดำเนินงาน หากเป็นการดำเนินงานในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานโครงการอาหารกลางวัน และครูที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรได้ดูแลและบริหารจัดการโครงการอาหารกลางวันอย่างต่อเนื่อง

1.7 จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาการบริหารงานมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารและหัวหน้างานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง ควรพัฒนาระบบและการทำงานโครงการอาหารกลางวันให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุประสิทธิผลสูงสุดเนื่องจากมีสภาพพื้นฐานและข้อจำกัดด้านทรัพยากรการบริหารงานต่างกัน ดังนั้นควรได้วิเคราะห์งานและออกแบบการพัฒนางานให้สอดคล้องกับการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนให้มากขึ้น

1.8 ผลการวิจัยยังพบอีกว่า โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดต่างกันจะมีปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันต่างกัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการอาหารกลางวันควรต้องมีการ

ปรับปรุงวิธีการบริหารงานของโรงเรียนในภารกิจ บทบาท หน้าที่ ที่สอดคล้องกับสภาพพื้นฐานของท้องถิ่นอย่างเหมาะสม เพื่อพัฒนาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวัน ได้อย่างมีคุณภาพ

1.9 การเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรของโรงเรียนควรได้วางแผนงานให้สอดคล้องกับทรัพยากรการบริหารงาน ได้แก่ คน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรที่มีอยู่ การลดภารกิจด้านอื่น ๆ ของเจ้าหน้าที่และปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ให้การยกย่องและเชิดชูเกียรติแก่ผู้ปฏิบัติงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมให้บุคลากรทำงานเป็นทีมหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน และการส่งเสริมให้มีการประเมินผลงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินงาน สิ้นสุดโครงการ และประเมินผลประจำปี ซึ่งจะเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานได้อีกทางหนึ่ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานของโครงการอาหารกลางวัน ความเพียงพอของบุคลากรในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการโภชนาการ การขาดการนิเทศในการดำเนินงาน และการประเมินผลการดำเนินงานยังไม่ต่อเนื่องนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควร ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการเก็บรวบรวมข้อมูล หรือการออกแบบระบบและการรวบรวมข้อมูล รูปแบบการระดมบุคลากร ทรัพยากรและทุนทรัพย์เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และเป็นรูปแบบวิธีการนิเทศ และการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันที่มีประสิทธิภาพ และการพัฒนาบุคลากรแบบยั่งยืน เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 ที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดชายแดน คือ โรงเรียนที่อยู่ในจังหวัดสระแก้ว และโรงเรียนที่อยู่ในจังหวัดตราด เพราะมีปัญหาการบริหารงานมากกว่าโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดอื่นๆ ในสังกัดเดียวกัน